

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Nordström Karl Mikael Hansson	Telia Tunnistus	02.12.2024 13:13:38 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (8 sivua)

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite EPOELY/2588/2022

Metsähallituksen lausunto Ooperin tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista koskien Nättypiin Natura 2000 -aluetta

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on kuuluttanut Seinäjoen kuntaan sijoittuvan Ooperin tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus). Hankkeessa toteutetaan lisäksi tuulivoimapuiston edellyttämä sähkönsiirto. Hankkeesta vastaa Ilmatar Ooperi Oy. Osana YVA-menettelyä hankkeen vaikutuksista Nättypiin Natura 2000 -aluetta (SAC FI0800103) on laadittu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi. Alue on Metsähallituksen hallinnassa.

Natura-arvioinnin on laatinut Sweco Oy 16.7.2024.

Metsähallitus lausuu hankkeesta luonnonsuojelulain 35.2 §:n mukaisena Natura 2000 -alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena. Luonnonsuojelulain 35 §:n 4 momentin mukaan lausunto tulee sisällyttää YVA-lain (252/2017) mukaiseen perusteltuun päätelmään. Tässä Natura-lausunnossa Metsähallitus lausuu Natura-alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajin osalta.

Hankekuvaus Natura-arvioinnin mukaan

Ooperin tuulivoimapuisto koostuu enintään 24 tuulivoimalasta perustuksineen, tuulivoimaloiden välisistä huoltoteistä, tuulivoimaloiden välisistä keskijännitekaapeleista (20–25 kV maakaapeli) sekä hankealueelle sijoitettavasta sähköasemasta, johon maakaapelit johdetaan. Sieltä sähkö johdetaan edelleen ilmajohtoina tuulivoimapuiston ulkopuolelle sähköverkon liityntäasemalle. Puiston sisäiset maakaapelit on suunniteltu toteutettavan ensisijaisesti teiden yhteyteen kaapeliojaan.

Tuulivoimapuiston aluetta ei lähtökohtaisesti aidata ja rakenteista ainoastaan sähköaseman alue aidataan. Tuulivoimapuiston alue on käytettävissä lähes samalla tavalla kuin ennen tuulivoimapuiston rakentamista, esim. retkeilyyn ja metsätalouteen,

lukuun ottamatta voimalakenttiä nostoalueineen, sähköaseman aluetta sekä tieverkostoa.

Ooperin ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tutkitaan seuraavia vaihtoehtoja (VE):

- VE0: Hanketta ei toteuteta
- VE1: Toteutetaan 24 voimalan hanke
- VE2: Toteutetaan 15 voimalan hanke.

Hankealueen ulkopuolinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi 110 kV tai 400 kV ilmajohtona, riippuen toteutuvan hankkeen koosta. Kaikki sähkönsiirron vaihtoehdot (A, B ja C) kulkevat Ilmajoen kunnan läpi ja liittymispiste on Seinäjoen Ahonkylän sähköasemalla. Kaikki sähkönsiirron vaihtoehdot sijaitsevat varsinaisen Ooperin hankealueen ulkopuolella ja lähimmästä vaihtoehdosta (C) on matkaa Nättypiin Natura-alueelle yli 1,1 kilometriä. Siten voidaan todeta, että puiston ulkoiset sähkönsiirron vaihtoehdot eivät vaikuta Natura-alueisiin, ja Nättypiitä koskeva arviointi käsittelee ensisijaisesti varsinaista tuulivoimapuistohanketta, johon sisältyvät kahden eri vaihtoehdon (VE1 ja VE2) mukaisesti voimalat, puiston sisäiset tiet sekä voimaloiden välinen kaapelointi.

Natura-alue sijaitsee aivan hankealueen itäpuolella aivan hankealueessa kiinni. Vaihtoehdossa VE1 lähin voimala olisi 500 metrin päässä ja vaihtoehdossa VE2 noin 1,5 kilometrin päässä Nättypiin Natura-alueesta.

Aineisto, menetelmät ja epävarmuustekijät

Ooperin tuulivoimapuiston YVA-menettelyä varten on tehty useita luontoselvityksiä. Näistä hankealueen sisälle rajautuvalle Natura-alueen osalle sijoittuvat kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, pesimälinnustoselvitys ja liito-oravaselvitys.

Näiden hanketta varten tehtyjen luontoselvitysten lisäksi Natura-arvioinnin aineistona ovat olleet mm.:

- Natura-alueen Nättypii (SAC, FI0800103) Natura-tietolomake (virallinen, ei-julkinen) ja tietolomakkeen tiivistelmä ja NATA-raportti
- Tiedot hankkeen ja sen vaatimien rakenteiden sijainnista sekä toteutuksesta
- Uhanalaisten ja direktiivilajien esiintymistiedot (Suomen lajitietokeskus 202?)
- Valtion luonnonsuojelualueiden biotooppien avoin paikkatietoaineisto (Metsähallitus 2023): suojeluperusteena olevat luontodirektiivin luontotyypit.
- Arvioinnissa on käytetty avoimesti saatavilla olevia kartta-aineistoja kuten maastokarttoja, ortokuvia, tietoa puuston ikä- ja kasvupaikkatyypeistä sekä

puuston biomassasta. Näiden avulla on tarkasteltu lajeille soveltuvien elinympäristöjen ja luontotyyppien sijoittumista Natura-alueella ja sen ulkopuolelle.

Hankkeen tietoja ja toisaalta tietoa lajistosta ja luontotyypeistä on tarkasteltu rinnakkain ja subjektiivisesti arvioitu, voiko merkittävää heikennystä syntyä.

Lievää epävarmuutta arviointiin aiheuttaa se, että Natura-alueen suojelun perusteena olevan lajin pesäpaikkojen tarkka sijainti ei ole tiedossa. Käytettävissä on kuitenkin ollut hankkeen Natura-arvioinnin kannalta riittävät tiedot Natura-alueen suojeluperustelajien ja luontotyyppien esiintymisestä. Näin ollen arviointiin ei sisälly merkittävää epävarmuutta.

Vaikutusmekanismit

- Luontotyytit muuttuvat suoran maankäytön kautta.
- Luontotyytit muuttuvat välillisten vaikutusten kautta valaistus- ja kosteusolojen muuttuessa.
- Luontotyytit muuttuvat työkoneista onnettomuus- ja häiriötilanteissa ympäristöön valuneiden öljyjen vaikutuksesta.
- Luontotyytit muuttuvat rakennusaikaisen hulevesien mukana vesistöön kulkeutuvan kiintoainekuormituksen vaikutuksesta.
- Eläimet häiriintyvät rakennustöiden aikaisesta häiriöstä. Häiriintymisestä riippuu lajityypillisistä ominaisuuksista ja alueen roolista lajille.
- Luontotyytin ja kasvillisuuden muuttuessa lajien elinympäristö, kuten pesäpaikka tai ravinnonhankkimisalue voi muuttua epäsuotuisaksi tai tuhoutua.

Näyttypiin Natura 2000 -alue (SAC FI0800103)

Natura-alue Näyttypii on noin 38 hehtaarin kokoinen vanhojen metsien suojelukohde, joka koostuu luontotyypeiltään valtaosin luonnonmetsästä, lisäksi lehdoista, lähteistä ja lähdesoista sekä puustoisesta suosta. Alueen läpi kulkee Lauttajärvi-Vittinki metsätie. Puusto on kuusivaltaista ja kuusten seassa kasvaa myös suuria haapoja ja koivuja. Kuuset ovat varttuneita ja ikääntyviä, lisäksi on alikasvoskuusista muodostuvia tiheikköjä. Alueella on paikoittain runsaasti havupuiden kuolleita pystypuita ja koivupötkkelöitä sekä maapuita. Natura-alueen eteläosassa puusto vaihtuu lehdoksi.

Alueen kaakkoiskulmassa sijaitsee ojitettu metsäkorpi. Puusto on enimmäkseen kuusta, lisäksi hieskoivua, harmaaleppää ja tervaleppää.

Nättypiin Natura-alueen suojeluperusteena on neljä luontodirektiivin luontotyyppiä: lähteet ja lähdesuot, boreaaliset luonnonmetsät, boreaaliset lehdot ja puustoiset suot sekä yksi luontodirektiivin II laji – liito-orava.

Hankkeen vaikutukset luontotyypeihin Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan hankkeella ei ole suoria vaikutuksia suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin, koska tuulivoimalat sijaitsevat 500-900 metrin päässä luontotyypeistä.

Hankkeen vaikutukset luontodirektiivin liitteen II lajiin Natura-arvioinnin mukaan

Tuulivoimapuiston ulkoinen tai sisäinen sähkönsiirto, voimalat nostoalueineen eikä uusi tai parannettava tiestö vaikuta liito-oravalle soveltuviin puustosiin kulkuyhteyksiin Natura-alueen ja ympäröivien alueiden välillä. Tuulipuiston tai sen voimajohtovaihtoehtojen toteuttaminen ei millään esitetyllä vaihtoehdolla heikennä tai hävitä lajin tunnistettuja lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Tuulivoimahanke sekä siihen liittyvät suunnitellut sähkönsiirtovaihtoehdot eivät aiheuta heikentäviä vaikutuksia liito-oravalle.

Hankkeen vaikutukset Natura-alueen eheyteen Natura-arvioinnin mukaan

Hankkeen vaatimia rakenteita ei sijoiteta Natura-alueelle tai sen välittömään läheisyyteen, joten suoria vaikutuksia alueeseen ja sen eheyteen ei arvioida syntyvän. Hankkeen ei myöskään arvioida vaikuttavan merkittävästi Pelman metsän ja Nättypiin Natura-alueiden välisiin yhteyksiin.

Epäsuoria vaikutuksia Natura-alueen luontotyyppien laatuun voi syntyä valuma-aluemekanismien kautta, mikäli esitettyjä lieventämistoimenpiteitä ei toteuteta. Karttatarkastelun perusteella Nättypiin Natura-alueeseen vaikuttava valuma-alue sijaitsee alueen länsipuolella eli käytännössä Natura-alueen ja suunniteltujen voimaloiden välissä. Suunnitellun voimalan rakennuspaikalta lähtee nykyisiä ojia kolmeen eri suuntaan ja kaikki ojat päätyvät Natura-alueelle. Metsäkeskuksen "Vesiuomien maa-aineksen huuhtoutumisriski" aineiston mukaan osa ojista olevassa kartassa punaisella on jo nykytilanteessa sellaisia, että virtausnopeus aiheuttaa eroosiota. Mahdollinen voimalan rakentaminen voi lisätä pintavesivaluntaa ja ojien virtaamia. Täten on mahdollista, että VE1:n voimalan numero 6 sijainnista voi sekä rakentamisen aikana että rakentamisen jälkeen aiheutua pintavesivalumien lisääntymistä ja siten mm. ojaeroosion voimistumisen myötä kuormitusta Natura-alueelle. Mahdolliset ojavedet eivät kuitenkaan kohdistu Natura-alueen luontotyyppille Fennoskandian lähteet ja lähdesuot, joka on erityisen herkkä vesitalouden muutoksille.

Yhteisvaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Muut alueen tuulivoimahankkeet tai tämän arvioinnin aikana tiedossa olevat suunnitelmat sähkönsiirtoreiteistä, eivät heikennä yhteyksiä Pelman metsän, Nättypiin ja Kivistönmäen välillä.

Yhteenveto

Hankkeella ei arvioida olevan merkittävää heikentävää vaikutusta Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin, sillä molemmissa hankevaihtoehdoissa lähimmät suunnitellut voimalapaikat, niille tehtävä tiestö ja maakaapelointi sekä kaikki sähkönsiirtovaihtoehdot sijaitsevat selkeästi erillään Natura-alueesta. Ei-merkittävä heikennys edellyttää sitä, että hankkeen toteutuksessa huomioidaan lieventävät toimenpiteet.

Tuulivoimahankkeen eri vaihtoehdoilla ja siihen liittyvillä suunnitelluilla sähkönsiirtovaihtoehdoilla ei arvioida olevan merkittävää heikentävää vaikutusta Natura-alueen suojeluperustelajille liito-oravalle. Tiestö sekä maakaapelein toteutettava sähkönsiirto vaatii puuston poistoa ainoastaan noin 9–14 metrin leveydeltä, mikä ei heikennä liito-oravan liitämismahdollisuuksia Natura-alueen ja sen ympäristön välillä. Tiestö, maakaapeli ja kaivuutyöt sijoittuvat Natura-alueen ulkopuolelle. Rakentamista Nättypiin ja Pelman metsän Natura-alueiden välille on esitetty ainoastaan vaihtoehdossa VE1, ja tämänkin toteutuessa jää kahden Natura-alueen välille yhä hankkeesta riippumatonta puustoista yhteyttä, jota liito-orava voi hyödyntää. Hankkeella ei myöskään arvioida olevan heikentävää vaikutusta Natura-alueen eheyteen.

METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO**Arvioinnin asianmukaisuus**

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja hankkeen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Arviointi on luontodirektiivin artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelulain 35.1. §:n mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla.

Arvioinnin kohdentaminen, käytetyt menetelmät ja lähtöaineistojen riittävyys

Arviointi on kohdennettu asianmukaisesti. Liito-oravaselvitys on tehty vuonna 2023. Koska liito-oravan esiintymisessä on suurta vuosittaista vaihtelua, Metsähallitus katsoo, että luotettavan selvityksen tekeminen olisi vaatinut potentiaalisten

elinympäristöjen tarkistamista kahtena vuonna tai luontokartoituskoiran käyttöä. Muutoin Metsähallitus pitää liito-oravaselvitykseen käytettyä aineistoa riittävänä ja tarkastelua asianmukaisena. Muidenkin arvioinnin lähtöaineistojen voidaan katsoa olevan riittävät.

Hankekuvaus ja vaikutustyyppit

Natura-arviointi perustuu hankkeen kuvaukseen. Sen tulee olla konkreettinen ja yksilöity, jotta sen perusteella voidaan määritellä vaikutusalue ja -mekanismit. Hankekuvauksesta saa riittävän käsityksen alueelle suunnitelluista toimenpiteistä.

Vaikutustyypeistä on tunnistettu rakennustöiden aikainen häiriö eläimistölle. Tuulivoimala-alueen sisälle rakennetaan myös useita kilometrejä uusia huoltoteitä, jotka mahdollistavat jatkossa huomattavasti entistä helpomman pääsyn alueelle. Vaikutusmekanismina ei ole tunnistettu eikä arvioitu helpomman alueelle pääsyn myötä mahdollisesti lisääntyvän häirinnän vaikutusta. Helpompi pääsy voi myös mahdollistaa aiempaa intensiivisemmät metsänkäsittelyt, kun ei tarvitse tehdä sitä varten erikseen teitä.

Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin

Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, ettei Ooperin tuulivoimahankkeella ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Nättypiin Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin.

Natura-arvioinnin mukaan Natura-alueen luontotyyppien laatuun voi syntyä epäsuoria vaikutuksia valuma-aluemekanismien kautta, mikäli esitettyjä lieventämistoimenpiteitä ei toteuteta. Suunnitellun voimalan nro 6 rakennuspaikalta lähtevät ojat päätyvät Nättypiin Natura-alueelle, ja voimalan rakentaminen voi lisätä pintavesivaluntaa ja ojien virtaamia ja aiheutua aiheutua pintavesivalumien lisääntymisen ja ojaeroosion voimistumisen myötä kuormitusta Natura-alueelle. Metsähallituksen näkemyksen mukaan alueen yleiskaavamääräyksellä tulee varmistaa, ettei ojaeroosiota tapahdu esimerkiksi laskeutumisalaita tai muita rakenteita tekemällä.

Vaikutukset suojelun perusteena olevaan lajiin

Natura-arvioinnin johtopäätös on, että tuulipuiston tai sen voimajohtovaihtoehtojen toteuttaminen ei millään esitetyllä vaihtoehdolla heikennä tai hävitä liito-oravan tunnistettuja lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Tuulivoimahanke sekä siihen liittyvät suunnitellut arvioinnissa esitetyt sähkönsiirtovaihtoehdot eivät aiheuta merkittävää heikennystä suojeluperusteena olevalle liito-oravalle. Metsähallitus yhtyy johtopäätökseen, ettei hanke suoraan aiheuta merkittävää heikennystä Nättypiin Natura-alueen suojeluperusteena olevaan liito-oravaan.

Nähtyihin ja muut ympäristön Natura-alueet ovat kuitenkin pienialaisia, eivätkä riitä yksinään takaamaan alueiden suojeluperusteena olevan liito-oravan suotuisan suojelutason säilymistä. Olennaista on lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilymisen lisäksi säilyttää toimivat liikkumisyhteydet lajille sopivien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ja ruokailualueiden välillä. Liito-orava tarvitsee kulkuyhteyksiä myös sopivien elinympäristöjen välille, jotta urokset pääsevät liikkumaan naaraiden elinpiireille ja nuoret liito-oravat voivat löytää itselleen oman elinpiirin. Puuston on oltava vähintään kymmenmetristä, jotta se sopii liito-oravan kulkuyhteydeksi. Kapeat, tuulituhoilta alttiit puurivit ovat kulkuyhteyksinä huonoja. Jos liito-orava joutuu käyttämään harvoja ja avoimia metsiä kulkuyhteytenä, riski joutua saaliiksi kasvaa.

Vaihtoehtoon VE1 suunnitellut voimat ovat lähimmillään yli 500 metrin päässä Nähtyihin Natura-alueesta, ja Metsähallitus yhtyy johtopäätökseen, että liito-oravalle jää nykytilanteessa riittävästi kulkuyhteydeksi sopivaa aluetta siirtymiseen lähialueen muihin lajille sopiviin elinympäristöihin. Hanketoiminta kestää kuitenkin useita vuosikymmeniä, ja sinä aikana muuttuu Natura-alueen ulkopuolisten metsien käyttökelpoisuus liito-oravalle ajassa. Hanketoimijan tulisi varmistaa, miten hankkeessa turvataan kulkuyhteyksien säilyminen hanketoiminnan keston ajan.

Metsähallitus huomauttaa, että Ooperin tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen mukaan on myös mahdollista, että tuulivoimahankkeen sähkönsiirto tullaan toteuttamaan kokonaan eri reittejä kuin mitä YVA-menettelyssä ja siten myös Natura-arvioinnissa on tarkasteltu. Jos sähkönsiirto tullaan toteuttamaan arvioinnin hankekuvauksesta poiketen, tulee sähkönsiirron vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteisiin arvioida uudelleen.

Yhteisvaikutukset

Natura-arvioinnissa todetaan, että Ooperin lähialueella on käynnissä tai suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita, ja todetaan, ettei niillä ole yhteisvaikutuksia Ooperin hankkeen kanssa. Niiden sijainnista, voimamäärästä tai sähkönsiirron suunnitelmista ei kerrota arvioinnissa lainkaan. Ympäristön voimakkaasti käsiteltyjä metsiä pirstovat jo peltoalueet, tiet ja sähkönsiirtoreitit. Vireillä olevat tuulivoimahankkeet yhdessä Ooperin hankkeen kanssa pirstovat liito-oravan elinympäristöä entisestään.

Metsähallitus huomauttaa, että myös yhteisvaikutusten arvioinnin päättelyketjun tulisi olla läpinäkyvä ja perusteltu, mutta Natura-arvioinnissa ei esitetä lainkaan, miten on päädytty johtopäätökseen, etteivät hankkeiden ja suunnitelmien yhteisvaikutukset merkittävästi heikennä Natura-alueen suojeluperusteena olevaa liito-oravaa. Yhteisvaikutusten osalta Natura-arviointia ei voida pitää asianmukaisena liito-oravaa koskien.

Johtopäätökset

Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta päättelyketju johtopäätökseen ei ole läpinäkyvä, eikä Natura-arviointia voida pitää sen osalta Nättiin Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevaa liito-oravaa koskien asianmukaisena.

Jos hankkeen sähkönsiirto tullaan toteuttamaan arvioinnin hankekuvauksesta poiketen, tulee sähkönsiirron vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteisiin arvioida uudelleen.

Lausunnon on valmistellut maankäytön erityisasiantuntija Pirjo Rautiainen.

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, Luontopalvelut